

**ДЕЯКІ ПІДСУМКИ СТВОРЕННЯ НОВОГО
ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ МАЛОЛУСКАТОГО КОРОПА
ДЛЯ РИБНИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ**

Інститут рибного господарства УААН

В 90-х роках селекціонерами Інституту рибного господарства УААН розпочаті роботи з виведення нового типу малолускатого коропа для рибних господарств України. Короп нового типу повинен мати м'ясну, високоспинну форму тіла, швидкий темп росту, хороші смакові якості, привабливий товарний вигляд та бути конкурентоздатним на внутрішньому та зовнішньому ринках. Поставлене завдання вирішується шляхом синтетичної селекції для поєднання кращих продуктивних ознак малолускатих коропів вітчизняного та зарубіжного генотипів.

Як вихідний матеріал були використані плідники української рамчастої породи та румунської рамчастої породи фресинет.

Коропи обох порід є малолускатими, високотілими формами з швидким темпом росту. При промисловому вирощуванні на першому році життя коропа досягають маси 25-35 г, на другому році (в товарному віці) – 350-500 г. При племінному вирощуванні відповідно 40-60 і 700-1200 г.

Одержані від схрещування цих порід помісі першого покоління (у реципрокному варіанті) проявили гетерозисний ефект за комплексом показників. Їх переваги над вихідними батьківськими формами коливалися від 9,6 до 18,6% (середня маса цьоголіток); 5,4-14,8% (вихід одnorічок із зимівлі); 10,0-18,8% (середня маса дволіток); 10,0-21,8% (загальна продуктивність дволіток). За формою тіла помісні коропа F1 займають проміжне становище між вихідними формами, мають високоспинний привабливий екстер'єр (В.Бех, 1998; А.Кучеренко, М. Осіпенко, 1993).

В даний час проводиться селекція малолускатого коропа нового типу другого покоління. Основними показниками, за якими проводиться відбір, є високоспинна м'ясна форма екстер'єру, майже безлускатий рамчастий покрив тіла, хороші показники продуктивності в умовах випасного рибництва.

При вирощуванні в умовах одного ставка, за випасної технології було встановлено, що вихід із нагулу дволіток коропів F2 був на 13,2% вищим в порівнянні з вихідною українською рамчастою породою. Малолускаті коропа другого селекційного покоління в кінці вегетаційного періоду досягли середньої маси $1263 \pm 51,41$, яка була на 27,6% вищою ніж у контрольній групі. За період вегетації дволітки малолускатого коропа новостворюваного типу другого селекційного покоління збільшили (в середньому) посадкову масу в 40,1 рази, а контрольна група лише в 22,8, що підкреслює високі потенційні можливості росту помісних F₂ коропів (М.Осіпенко, А.Кучеренко, В.Бех, 2000).

Паралельно з рибогосподарською оцінкою був вивчений характер мінливості основних показників екстер'єру коропів F₂ у віці одно-тріліток.

Встановлено, що молодші вікові групи мають вищу мінливість за

показниками екстер'єру порівняно з коропами старших вікових груп. Мінливість за масою у цьоголіток коливалася від 48,8% до 32,4, за коефіцієнтом вгодваності від 10,92 до 15,02% і була дещо вищою у коропів F_2 , що пов'язано з таким негативним паратиповим фактором, як недостатня, в різній кількості, природня кормова база в ставках.

У дволіток малолускатого коропа $F_2 \rightarrow UP \times F_1 (UP \times \Phi)$ мінливість за масою була 18,65% і 6,63 за промисловою довжиною. У реципрокних ровесників $F_2 \rightarrow F_1(UP \times \Phi) \times UP$ ці показники становили 22,12 і 7,69%. У контрольних українських рамчастих коропів ці показники були гіршими – 36,8 і 9,4% відповідно. Малолускаті коропи мають кращі індекси тілобудови та дещо нижчі показники їх мінливості порівняно з чистопорідними українськими рамчастими. Так, мінливість коефіцієнта вгодваності у помісей другого покоління становить 5,15 і 6,12%, а у чистопорідних українських рамчастих – 24,29; індекси I/H – 7,05, 10,04 і 8,97%; I/O – 4,11; 3,56 і 4,85; I/C – 3,88; 4,15 і 7,04%; I_{xv}/h_{xv} – 7,25; 6,22 і 4,18%.

Трилітки малолускатих коропів порівняно з дволітками мають нижчі показники мінливості як за нерестичними ознаками так і за індексами будови тіла, які у них відповідно становлять: 19,8; 5,06; 4,41; 4,95; 3,82; 5,75.

Зниження показників мінливості у старших вікових груп порівняно з молодшими групами зв'язано з відбором на плем'я.

УДК 636.2.453.5:57.08

Б.М.ПАВЛЕНКО

РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ КРІОКОНВЕКТОРНОГО СПОСОБУ ЗАМОРОЖУВАННЯ СПЕРМИ

Харківський зооветеринарний інститут

Однією з причин зниження якості сперми при кріоконсервуванні у герметичних упаковках є нерівномірна взаємодія холоду заданої температури з усією поверхнею кожної спермодози, що особливо проявляється при заморожуванні крупних партій сперми.

Це пояснюється тим, що відомі способи заморожування сперми базуються на принципі пасивної конвекції холоду, що призводить до інерційності і дестабілізації режиму охолодження спермодоз і, як наслідок – до розбіжностей у якості деконсервованої сперми.

З метою стабілізації режиму охолодження нами розроблено і виготовлено спеціальний пристрій – “кріоконвектор” для заморожування герметизованих спермодоз.

Принциповою функціональною особливістю пристрою є те, що він у робочому стані автоматично створює додатковий потік холодного газоподібного азоту у внутрішньому каналі контейнера з герметизованими спермодозами, що забезпечує індивідуальне дозоване обдування холодом кожної спермодози під час заморожування, активізуючи таким чином конвекційні процеси до оптимальних значень.

У зв'язку з наведеним, ми вивчали ефективність кріоконвекторного способу заморожування на сперму бугаїв.